

Hotel van Enter in Twello

Jan Groenenberg

Jan de Beijer tekende in 1744 "het dorp Twello" met de N.H. Kerk. Hij tekende 'ad viv:delin:' dat wil zeggen 'naar het leven getekend', dus zoals het er werkelijk uitzag. Op die tekening staat rechtsonder het huis van Antonij van Enter. Later genoemd Antonij van Enters hofstede, de Statenhoed en Hotel van Enter. Dit artikel beperkt zich tot de periode waarin de familie Van Enter uitbater was van Hotel van Enter.

Jan de Beijer 1744 met rechts Antonij van Enters hofstede

Antonij van Enter

Antonij van Enter was op 29 maart 1716 te Deventer getrouwd met Johanna Brascamp. Johanna was de dochter van Engelbert Brascamp, koster en schoolmeester te Twello en Grietje Elsmann. Hoewel ze in Twello was geboren trouwde ze in Deventer. De reden hiervoor kan zijn dat haar vader daar vandaan kwam maar ook dat zij al zeven maanden zwanger was bij haar huwelijk. Wel werd het eerste kind, Engelbert van Enter, in Twello geboren. Waarschijnlijk woonde het echtpaar toen ook al in Twello naast de kerk. Het huis

was eigendom van Wolter Brascamp, de broer van Johanna. Wolter en zijn vrouw Maria van Beek verkochten het huis op 18 mei 1723 voor 200 gulden aan Antonij en Johanna. De onderhandse verkoop werd pas in 1739 in het protocol van bezwaar ingeschreven. Waarschijnlijk hield dit verband met een lening van 1500 gulden die Antonij en Johanna dat jaar afsloten bij Abraham Duykink, koopman te Deventer. Hierbij diende 'Antonij van Enters hofstede' samen met de 'Heilige Geest hofstede' als onderpand.

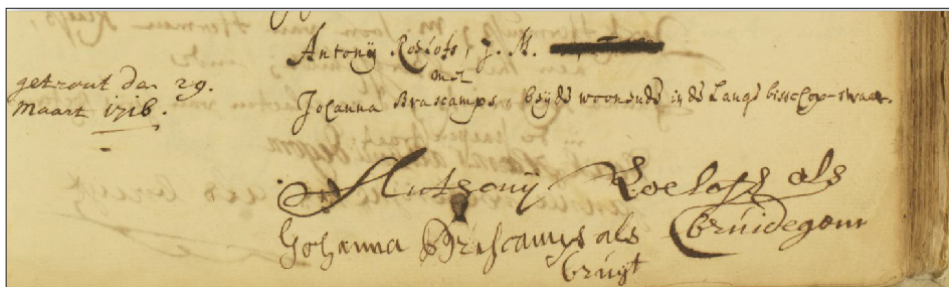
Onbemiddeld was het echtpaar niet. In 1735 kochten ze voor 1400 gulden de helft van het 'erve en goed de Hof ten Dale'. De andere helft werd voor hetzelfde bedrag gekocht door Wolter Brascamp en zijn vrouw Maria van Beek.

Twee jaar later, in 1737, kochten Antonij en Johanna de 'Heilige Geest hofstede aan de Twelse Brink'. Later werd dit huis 'Meilinks-hofstede' genoemd. Deze boerderij stond op de plek waar nu de bibliotheek van Twello staat.

Op 1 juli 1749 liet Antonij van Enter peinden

(beslag leggen) op de ongerede goederen van zijn zwager Wolter Brascamp. Wolter bleef in gebreke bij het afbetalen van schulden van ruim 2500 gulden waarvoor Antonij zich borg had gesteld.

Ook Antonij kon blijkbaar niet altijd aan zijn financiële verplichtingen voldoen. In 1751 verklaarde Roelof van Enter, de zoon van Antonij en Johanna, dat zijn ouders een schuld hadden bij Abraham Duykink van 1875 gulden na een peinding (beslaglegging) op 'Van Enterens hofstede' en de 'Heilige Geest hofstede'.

Huwelijk van Antonij Roelofs en Johanna Brascamp te Deventer 29 maart 1716

In een artikel van mr. J.H. Hermesen uit 1989 lezen we dat de reputatie van de herberg aanvankelijk niet smetteloos was; "Meerdere keren werd in de gelagkamer een gast 'gepluckhaert' of met 'het blanke mes' het leven zuur gemaakt".

De herbergier moest zich in 1728 voor het Veluws Landgericht verantwoorden omdat hij Berend Boerboom uit Wilp, pachter van de wijnbelasting, had mishandeld. Bij een controle ontdekte Boerboom met assistentie van de onderschout na 2 á 3 uur tevergeefs wachten dat Antonij van Enter een voorraad "gefraudeerde wijn" bezat. De wijn werd in beslag genomen. Toen Antonij voor de dag kwam heeft hij Berend "de wijn ontweldigt, voor de cop geslaagen en tegen de grond gesmeten". Hoewel Antonij een boete kreeg van twee Heeren-

gulden voor de mishandeling en de fraude met wijn, werd hij in 1743 zelf pachter van de belasting op 'gebrande wateren'.

Roelof van Enter

Na het overlijden van Antonij van Enter in 1753 werd de herberg voortgezet door zijn vrouw samen met hun zoon Roelof van Enter. Roelof was op 7 november 1728 gedoopt te Twello en trouwde op 1 juni 1764 met Mechtelt Willems, geboren te Voorst. Er werden uit dit huwelijk twee kinderen geboren; Antonia in 1765 en Willem Jan in 1767.

In 1760 werd de 'Hof ten Dale' door Roelof van Enter en Engelbert Brascamp voor 1900 gulden verkocht aan Tonis Warners en Maria Jansen Olthof. Roelof behield een "hoekje land uit de Hof ten Dale". Dat lag

ten zuiden van de huidige Dorpsstraat.

Roelof van Enter overleed op 1 december 1783. Zijn zoon Willem Jan was toen 16 jaar. De herberg werd voortgezet door zijn moeder tot zij in 1812 overleed. Op 25 december 1795 had Willem Jan van Enter I *“ten huijze van den weduwe van Enter in het Twello, met een tang Herman Dijks geslagen en gebloedwond”*. De reden voor deze mishandeling was het feit dat Herman Dijks had gezegd dat van de gereformeerden *“niemand zalig kan worden omdat aan het kruijs niet geloofde”*. Behalve herbergier was Willem Jan van Enter ook onderburgemeester van Twello, lid van de eerste gemeenteraad van Voorst en dijkshrijver van de Veluwe.

De naam ‘Staten Hoed’ wordt voor het eerst genoemd in de cedula van amptslasten van de erven en woningen in het ampt Voorst van 1802. Eigenares is dan de weduwe van Roelof van Enter. Mogelijk heeft de naam te maken met de ‘staaten’ (het dagelijks bestuur) van het Polderdistrict Veluwe dat sinds 1798 vergaderde in herberg van Enter. Na de opheffing van de herbergen de Klok en de Hof van Gelderland rond 1815 was de Statenhoed de belangrijkste herberg in Twello.

Willem Jan van Enter I

Willem Jan van Enter trouwde in 1809 met Fennigjen Thijssen Swarts. Ze kregen vier kinderen. Na het overlijden van Fennigjen hertrouwde Willem Jan met Aaltjen Mol op 14 januari 1818. Aaltjen kreeg maar liefst veertien kinderen. Willem Jan II de oudste zoon uit dit tweede huwelijk werd geboren op 11 juli 1818. Hij werd de opvolger van zijn vader na diens overlijden in 1848. Drie dagen voor zijn dood had hij de herberg aan zijn zoon Willem Jan II verkocht voor 3200 gulden.

Op de kadasterkaart van 1832 staat een vierkant huis met schuur ingetekend. De plattegrond lijkt sterk op het pand dat er nu nog staat.

Kadastrale kaart 1832. Nummer 659 is ‘Hotel van Enter’ en daar tegenover staat de ‘Hof ten Dale’ (nummer 678).

In 1846 kreeg Willem Jan van Enter I een boete van 25 gulden omdat hij geen patent had als kegelbaanhouder. De boete werd opgelegd door Cornelis Verschoor, deurwaarder te Apeldoorn. Blijkbaar had Willem Jan een kegelbaan in de tuin aangelegd zonder daartoe bevoegd te zijn. De verklaring van Aaltje Mol dat zij niet wisten dat dit aangegeven moest worden mocht helaas niet baten.

Willem Jan van Enter II

In het artikel van Hans Hermsen lezen we dat Willem Jan van Enter II de oude herberg rond 1850 verbouwde tot het hotelgebouw zoals het er nu nog staat. Het gebouw bestond in 1872 uit 3 verdiepingen. Op de tweede en derde verdieping waren 8 slaapkamers en op de eerste bevonden zich twee zalen en een balkon. Beneden bevonden zich de ontvangstkamer, een

Hotel van Enter rond 1904

rookkamer (de zgn. Heertjeskamer) en de gelagkamer.

Dominee Craandijk overnachtte op zijn wandelingen door Nederland in 1888 bij 'logement Van Enter'. Hij betrad na een lange wandeling in de regen *"met levendig genoegen de helder verlichte ontvangstkamer"*. *"Een goed deel van de kamers is (...) bezet"*. Blijkbaar was de populariteit van logement Van Enter groot.

Willem Jan van Enter II was behalve herbergier ook polderontvanger. Hij trouwde in 1866 met Johanna van Baaren. Ze kregen twee kinderen die beiden op jonge leeftijd overleden. Na het overlijden van Johanna hertrouwde Willem Jan met Johanna Lebbink in 1873. Hun zoon Willem Jan van Enter III werd geboren op 21 februari 1875. Willem Jan II overleed twee jaar later op 5 maart 1877. Johanna Lebbink hertrouwde in 1881 met Jan Arend Beerman. Johanna overleed in 1892. Jan Arend Beerman was stalhouder en exploiteerde Hotel van Enter tot zijn overlijden in 1904.

Willem Jan van Enter III verbleef van 1889

tot 1892 in Doetinchem en na zijn terugkeer in Twello vertrok hij op 24 augustus 1899 naar Amsterdam. Tussen 1900 en 1910 keerde hij weer terug naar Twello. Hij overleed te Twello in 1928. Zijn vrouw Hermine Christine Nanette Elise Sickesz overleed in 1962 en werd begraven te Wassenaar.

Op 16 juni 1876 was een tweede zoon geboren, Johan Hendrik. Hij emigreerde op 16 jarige leeftijd in 1893 naar Amerika. Hij vertrok vanuit Amsterdam met het schip 'Poland' en kwam Amerika binnen via Ellis Island bij New York. John Henry van Enter trouwde op 9 september 1899 in Boyden, Sioux, Iowa met Effie Dijkstra. Zij was geboren in 1872 te Hennaarderadeel in Friesland en in 1887 met haar ouders naar Amerika geëmigreerd.

De verdere geschiedenis van Hotel van Enter is te vinden in de uitgaven die in de lijst met bronnen vermeld staan.